

Naslov originala:
SVETKOVINA
Magdalena Blažević

Copyright © 2020 Magdalena Blažević i Fraktura
Copyright © 2020 ovog izdanja KONTRAST izdavaštvo

Za izdavača:
Vladimir Manigoda

Urednica:
Ana Pejović

Lektura i korektura:
Kontrast izdavaštvo

Dizajn korica:
Sanja Polovina

Prelom:
Anica Lapčević

Štampa:
F.U.K. d.o.o.

Tiraž:
1000

Izdavač:
Kontrast, Beograd
Klaonička 2, Zemun
e-mail: jakkontrast@gmail.com
kontrastizdavastvo.com
facebook.com/KontrastIzdavastvo

MAGDALENA BLAŽEVIĆ

SVETKOVINA

KONTRAST
Beograd, 2020.

Uspavanka

*Nina, nuna, ninuška
Sklopi oči, Tanjuška*

Bicikl poskakuje po poljskom putu. Krivudav je i prati prugu. Zimi su šine sivi led. Skiči pod željeznom oštricom. Tanja stiska metalne ručke bicikla. Ona je suha stabljika kukuruza. Šušti pod sjevernim vjetrom. Po njoj pada rosa. Od rose bicikl hrđa, a Tanja trune. Zaudara na štalu. Na kravu. Mali drveni stolac drži uza zid štale. Ispod eksera s konopcem. Stolac postavi pod kravu i sjedne. Krava zamahne repom i udari je preko lica. Po dlakama su zalijepljeni suhi komadići balege. Tanja rep veže za kravlju nogu.

“Mirna, Milava!”

Pomiluje ju po velikom stomaku. I stomak i vime su prenapuhani baloni. Tvrdi ženski stomak pred porođaj. Sise joj pere hladnom vodom. Krava glasno muče. Stisne joj spužvastu sisu. Ona je ispuhani muški ud. U korpi bicikla su bijele staklene flaše. Tanja ih ostavlja na drvenim kućnim pragovima. Među flašama je nagurano sijeno. Ono je kosa. Tanja ga reže kratko. Da ne pada na šporet. Na vreloj ploči crni i skuplja se. Zgarišta su nevidljiva, raspršuju se u ugljenom dimu. Ruke ne znaju za što da se uhvate, zgrče se u toploj tkanini haljine. Riječi su mu slinave, šište na vatri. Kad stisak na glavi popusti, ruke joj

i dalje ostanu sapete strahom. Kao u mračnoj sobi. Pod krevetom su dugačke ruke i grabe bose noge. Vrelina joj potprlji obraz. Pazi da sljedeći put okrene drugi.

*Noćne ptice kriče
Ključaju o prozore*

U sumrak se Dušanov auto spušta na riječnu obalu. Ispuhuje ugljeni dim. Dim i sumrak iste su boje. Na stražnjem sjedištu leži Nevena. Pokrivena je dekom da je nitko ne vidi kad se voze kroz selo. Ispod deke mrak smrdi na trulu rijeku. Auto se zaustavi među krošnjama drveća i upravnim šibljem. Rijeka se jesenas izlila i potopila ih. Kad se povukla, po golim granama ostavila je slinavu riječnu travu. Izdaleka su krošnje sazidane od nepomičnih crnih ptica. Dušan deku raširi po šljunku. Prašnjav je kao krompiri iz podruma. Nevena na deki širi krupne bijele butine. Među njima je crna ptica. U nju Dušan gura prst. Sluzav je kao riječna trava. Briše ga o radne hlače. Nevenine sise su napeto kravlje vime. Ružičastoplavo. Dušan u njih zabija zube, liže ih hrapavim jezikom.

Nevenin stomak raste i tvrdne. Sise pucaju krivudavo.

*Sve je bliže,
Čuješ li mu korake?*

Brašno je suho kao i prašina na krompirima. U vanjiku je snježno brdo. Tanja udara u sito i spusti ga na dasku. U situ suhi moljci i jajašca u svilenjnoj mreži. Zgnječi ih među prstima. Čuje škripu vrata. Obriše ruke o kecelju.

Pod prozorom u bešici spava djevojčica. Glava joj je okrugla zdrava jabuka. Žutocrvena. Na jabuku padaju sjene. Crne i duge kao riječna trava. Kao Dušanov kaput

okačen na ekseru u zidu. Tanja ga uhvati za kiseli prst. Za mlohavi ud. Šakama ga udara po prsima.

“Opet se kurvaš!”

Dušanova šaka je velika. Cijela Tanjina glava stane u nju. Spušta je nad vrelu ploču šporeta. Na njoj u okrugloj tepsiji mlijeko. Na površini je tanka, bjeličasta kožica. Tanja je vidi krajičkom oka. Kad vatra utrne, ohladit će se i stvrdnuti. Kao Tanjin obraz.

Kuca na vrata

Daske na podu škripe

Tanja gleda na sat. Čuje mu glasno kucanje. Zna da će se vlak uskoro zaustaviti. U prozoru prepoznaje niske krovove i vrbik uz rijeku.

Djevojčica u Tanjinu naručju je jogunasto jare. Otima se i cvili.

“Š-š-š-š-š-š-š-š...”

Tanjina usta su uspavanka.

Čeka da se žamor utiša. Izlazi posljednja. S djevojčicom sjedne na klupu i sačeka da se spusti mrak. Gust kao Dušanova deka. Tako je kroz prozore neće vidjeti radoznale oči. Put do majčine kuće zna napamet. Niz prugu pa prema polju. Na kući se žute prozori, bacaju sjenu na kukuružište. Posječeno je srpom. Batrljci crni od vlage. Stabljike složene u visoke stošce. U mraku su velike bodlje.

Tanja kuca na vrata.

Već je iza tebe

Osjetiš li mu dah?

Pred zoru je majčina kuća mukla i hladna. Šporet leden kao šine. Kroz prozor se u sobu uvlače dugačke sjene. Crne, tihe ptice. Tanja sjedi na ivici kreveta. Noge su joj

bose. Prema njima se pružaju dugačke ruke. Pokriva djevojčicu.

Šarke na vratima škripe. Tanja je lagana i prozirna. Pod nogama joj mraz. U ustima gusti oblaci.

Na vratu joj sivi led. Željezna oštrica lako prolazi kroz trulo meso.

Sivi led skiči.

*Nina, nuna, ninuška,
Sklopi oči, Tanjuška.*

Mrtvačka ura

Drvaši kuckari izjedaju utrobu kućne drvenine. Ispod glatke je površine labirint uskih, beskonačno dugih tunela. U njima crne kolone. Lupkaju u ljubavnom zovu i predskazuju skorbu smrt Anke Kujadin, žene stolara Žarka. Iz tanušnih prokopa po zemljanom podu prosipa se fina, brašnasta piljevina. Larve su se u drvu nastanile još ljetos, isti dan kad se Anka razboljela i pala na postelju.

Ponoć je odavno otkucala i vatra u peći gasne. Nad njom rastegnuto uže s klonulim, još vlažnim dječjim košuljama. S vrha kredenca čađavi fenjer baca izdužene, treperave sjene po skućenoj kuhinji. Na sredini je široka sinija. Pod njom uredno složene skemlije. Uza zid, pod crnim raspelom, strošci u nizu. Na njima, kao na malenim odrima, ispružena dječja tijela, svako za pedalj duže od prethodnog. Spavaju svi osim Mare, najstarije kćeri. Pored nje je prazan strožac bez jastuka. Mara noćima bdi je i osluškuje. Majčino bolno jećanje iz sobe i neizdrživo kuckanje u krovnim gredama i okvirima prozora. Njezine ih molitve ne mogu zaglušiti.

Vrata se otvore, a sjene uzdrhte jaće. Kućom se raširi oblak oštrog, vlažnog zraka. Žarkova je glava pod dovratkom. Kosa mu je blistava crna vrana. Pravilno, duguljasto lice s brkovima umorno i orošeno. Pod rukom mu teške hrastove daske što ih je netom skinuo s vagona na željezničkoj stanici. Brat mu Nikola, željezničar, ni noćas nije

ništa vidio. Daske baci pod prozor. Zatvori vrata i spusti zasun. Osvrće se tražeći nešto da ih pokrije, ali ne nađe.

Otvori peć i snažno puhne u već posivjele komadiće drveta. Uvis se podignu pepeljaste pahulje. Drvo se zažari pakosno, kao oči. Po njemu rasipa triješće. Izgara. Cjepanica je suha, iskričava. Žarkovo lice zasjaji vrelinom. Pridigne se i svuče nasred kuhinje. Kaban baci u ćošak. Na podu odbačene leže prljave hlače i oznojena, krvava košulja. U ložište najprije ubaci košulju, potom hlače. Vatra se na časak uguši pa se razbukta u divljim plamenovima. Otvor na peći je usijano grotlo. Nemilosrdno hući i doziva.

Iz dimnjaka na kući Žarka Kujadina usred noći zasuklja crni dim. Noć je zvjezdana. Da je u selu budna neka duša, vidjela bi da se u kući događa nešto neobično. Žarkove pokrete prate samo Marine poluotvorene oči. Misli su joj ucrtane u zidove. U iskrivljenim vibrirajućim siluetama.

Žarko skine fenjer s kredenca i utrne ga. Sjene pojede mrak. Mara se prekrsti.

U Ankinoj je sobi mnogo hladnije. Spava na leđima pod toplom perinom. Noćas je mirna, samo povremeno bolno uzdahne. Žarko se uvlači nečujno u krevet. Nadvija se nad nju kao razorno nevrjeme.

Rukom joj snažno pokrije usta. Ankine se oči razrogače od užasa. Drugom joj rukom zadigne spavaćicu i razmakne bedra. Tijelo joj se skvrčilo, kao crv. Propalo i suho. Pod njegovom se težinom lomi kao staklovina. Sa Žarkova lica u njezine oči padne nekoliko kapi krvavog znoja. Uto joj se utrobom razlije toplo, gusto sjeme. Tijelo mu se opušta, cijedi se po njezinu. Anka bolno zastenje. Drhtava je. Rukavom obriše zamagljene oči. On se svali na svoju stranu kreveta i učas zaspi. Anka spušta spavaći-

cu i rubom obriše međunožje. Ispod perine je oštar miris. S teškom se mukom okrene na bok. Pod jastukom je hlađan srp. Naoštren. Šiljast. Stegne dršku i zatvori oči.

Zora je. Peć je posve zgasnula. U dvorištu na bijele krizanteme pao prvi mraz. Mara stoji na prozoru iscrtkanom ledenim kristalima. Gleda preko Lužnice na kuću Arambašića. Pred njom se skupile povezane ženske glave. Kuknjava i lelek.

Mara je u šljiviku pod kućom. Sjedi pod stablom glave oslonjene na hrapavu, raspucalu koru. Nad njom otežale grane. Pokleknule. Podupiru ih tanke, visoke brklje. Oko nje su vjedra puna sočnih plodova. Na njoj ljetna haljina, preko pocrnjela kecelja. Noge joj gole. Stopala bosa. Prsti su joj natučeni, u živim ranama. Lice joj okrenuto suncu. Oči zatvorene. Na crnu joj kosu slijeću pčele i leptiri. Isti onakvi, žuti, leptiri kakvi su je pratili prošlo ljeto.

Oči pod vjeđama nemirne. Juri niz obronak s Anom. Na leđima im veliki sepeti. Za njima se vuku grablje. Trava je visoka i iz nje im vire samo vretenasti trupovi. Kose su spletene. Odzvanja zvonak smijeh. Pod obronkom bujadika. Zlokobna i siktava. Gomila se prosipa iz sepeta. Anino koljeno je zategnuto i bijelo. Pritiska šuštavu gomilu. Zmijski zubi su tanki i oštri. Na koljenu ostavljaju dvije krvave, modre točke. Uz obronak se uspinju sporo. Ruku pod ruku. Žuti leptiri slijeću im na bijele haljine i kosu. Anino tijelo otežalo. Pada u požutjelu travu. Leptiri se podignu u visinu i nestanu. Kasnije su se vratili i sletjeli na drveni križ.

A-haaaaa!!!

Prepoznaje glas Vranjke Arambašić.

Mara otvori oči.

A-haaaaa!!!

Vjetar se podigne iznebuha i zanjiše grane. Nekoliko plodova otpadne i skotrlja se niz padinu. Na časak nestane sunca i Marine oči potamne. Prate Vranjku kako se uz Lužnicu penje na Vrelo. Pod rukom haljine i dobro izblanjala lupača. Staro drvo topole. Plečata je, bestidno širokih bokova.

Mara se pridigne i stane pod otvoren prozor. Iz njega izlaze dim i dječji plač. Priljubljena je uza zid, kao mačka. Iza čoška proviruje na očevu radionicu. Žarko stoji na vratima ozarena lica. U ruci mu čašica rakije. Iskapi. Osvrne se nekoliko puta i pojuri za Vranjkom u šumsko crnilo.

Pod Marinim stopalima bockava i suha trava. Bolna. Haljina zadignuta iznad koljena. Noge joj vitke i koščate. Kozje.

Lužnica glasnije žubori u šumi. Ometa je samo ptičji cvrkut. Čist i jasan. Zrak je hladan, rasut u sićušnim kapljicama.

Na Vrelu šiklja čisto i ledeno. Po dlačicama na njezinim rukama nižu se kapljice. U njima zbijeni šuma i ptice. Ne vidi ni oca ni Vranjku, ali im čuje glasove. Prati njezin vještiji smijeh pomiješan s hukom vodene bujice. Marin je korak mekan, mačji.

Vranjkina haljina zagrnuta. Zgužvana pod vratom. Grudi su joj stisnute pod Žarkovim otvrdnulim šakama. Pod pazusima mu velike mrlje od kiselog znoja. Na leđima se ukrstile bijele, jedre ženske noge. Na bedrima masnice boje krvavice. Žarkova glava uroni u njezin vrat. Krvožedni šišmiš. Vranjka zatumljuje svoje životinjske krike, ali lišće pod njima izdajnički šušti u jednoličnom ritmu.

Mara juri niz šumski puteljak. Na rane joj se lijepi sitna prašina, zariva trnje. U ušima joj glasno pulsira krv. Sjedne u travu i uhvati se za ogradu povrtnjaka. U očima

joj crvi izjedaju paradajze. Listovi su pjegavi i suhi. Vratašca ostala otvorena. Kokoši se goste ostacima.

Iz kuće dopiru dječji urlici. Mara potrči.

Dijete je u drvenom dupku s rukama podignutim uvis. Suze mu razmočile sline po obrazima. Nožicama šljapka po mokraći što mu se slila iz povoja.

Na šporetu uvrila juha. Na dnu ostalo malo vode i dvije žute kokošje noge odsječenih kandži. Mara skloni lonac s vatre i spusti ga na vlažnu dasku. Zadimi i zapišti. Uzme dijete u naručje, i plač utihne.

Anka leži na krevetu zažarena čela. Grozničavo se tresse. Oči otvorene. Obrazi orošeni. Šake ledene i zgrčene. Mara se panično osvrće oko sebe s djetetom u naručju. Izlazi ispred kuće i vidi oca kako silazi niz obronak. Doziva ga mašući rukom.

Pada prvi mrak. Ankino se tijelo smirilo. Nebo se zacrnjelo. Nad šumom proparano munjama. Zagrmi i zemlja se zatrese.

Vranjka se spušta s Vrela s mokrim haljinama preko ruke. Nailazi kraj kuće Kujadina. Vrata su otvorena. U kući je mračno. Fenjeri još nisu upaljeni. Vranjka kucne o vrata i uđe.

“Kako ti je majka?” upita Maru spuštajući haljine. Mara ne odgovara. Poviruje na Anku i zastre je sjenom. Još jednom strahovito zagrmi i osvijetli Vranjkino lice. Oči joj zasjaje.

Došlo i tvoje vrijeme, Vranjka. Ne vidim te s prozora, ali znam da se vučeš za sandukom. Nisi mogla čekati ni da okopni. Vidiš kako su bregovi šarokopni, pod šumskom sjenom ima još leda. Ni kaćuni još nisu izvirili. S klisure se u Lužnicu slila bujica smrdljivog blata. Malo fali da odnese mostić.

Šta li ti je rekla stara Rosa kad si pošla, je li te itko blagoslovio na vratima? Zna li ti sin da se ne misliš vraćati, je li plakao? Ne da otac tuđe dijete pod svoj krov.

Znala sam da nas je zadesila nesreća još otkako si počela obilaziti oko kuće, kao kučka. Kako si ga samo podmuklo dozivala. On te slijedio kamo god bi pošla. Sve sam vidjela, Vranjka. Pratila sam vas kao sjena. Stenjala si i soptala pod njim kao krava. A kasnije bi nam kao smrt ulazila u kuću. Samo si čekala da majka umre. I one tvoje odvratne kantice s mlijekom. Da znaš da sam ga prolijevala u klozet čim bi otišla.

Nisi morala čekati dugo da majka umre. Sjećaš li se kako je zasniježilo taj dan. Bagremove mahune se smežurala i smrznule. Skvrčene kao majčino tijelo. Znaš li da možeš istruniti iznutra, a izvana da budeš suh kao šljiva. Kad te zatekla vijest da je izdahnula, podvriskivala si od radosti. Čuli su te. Već su tada o zid očeve radionice bila oslonjena dva sanduka. Prvi mrtvački, za majku, a drugi svadbeni, za tebe i tvoje prnje.

Majku su jedva položili u sanduk, morali su joj polomiti i ruke i noge. I tada si kao i sada išla za sandukom. Nosili su ga otac i tri mu brata. Isto ovako kako nose tvoj u našu kuću.

A znaš li, Vranjka, od čega ti je napravio sanduk? Od iste one daske kojom ti je mužu smrskao glavu na vagonu. Daska je iznutra puna krvi. Drvo ne možeš oprati. Jesi li znala da ti se tu noć muž neće vratiti, ili si ga čekala na prozoru?

Otac je spalio svoju odjeću, sve sam vidjela. Iz peći je kao iz pakla huknuo plamen.

U ovoj se kući, Vranjka, sve raspada. Šuplje je kao u pokvarenom zubu. Prsti mi propadaju u okvire prozora. Kuckanje se više ne čuje, sve je utihnulo. Pitanje je dana

kad će se krov srušiti po nama. Sve je užegnulo, još uvijek smrdi na bolest. Taj se miris ne da istjerati. Uzalud otvaramo prozore.

Šta ćeš s ovolikom djecom skutrenom kraj peći? Ne znam čime ćeš ih nahraniti. Sav je novac otišao na kace za rakiju. Da ih samo vidiš kolike su, može se živjeti u njima.

Dobro nam došla, Vranjka. Spremili smo ti bračnu postelju. Ispod jastuka te čeka naoštren srp.

Mlin

Dijete je nekršteno, pa su raku iskopali ispod prastare tise uz samu ogradu groblja. Nad njom stoji Neva, mršava kao stara kokoš. Pod rukom drži Tonku glave pokrivene crnom maramom. Oči, dvije mutne fleke na rošavom licu, gledaju u prazno. Tijelo joj se grozničavo klata. Smiruju je Nevine svenute ruke.

Neva iz rukava izvuče zgužvanu maramicu i pruži je Tonki. Ona je raširi i skupi sline pod krastavim nosom.

Struganje užeta pod sandukom. Miris čamovine.

Stisak na Tonkinjoj nadlaktici. Na Nevin znak Tonka se sagne i zagrabi grumen suhe zemlje. Najprije se začuje tupi udarac, a potom rasipanje mrvica po poklopcu sanduka. Pod noktima prašina.

Iza ograde postrojene dječje glave. Nijeme oči prate okupljenu šacicu ljudi.

Lopata se zarije u sipku gomilu u surovom zvuku. Grobar, grbavi Kekez, brzim zamasima zasipa sanduk. Zrakom lete zemlja i kapljice znoja.

Križ je zašiljeni kolac. Skovan od stare daske. Ispred Kekezove kuće panj s dubokim usjecima. Trava zasuta triješčem i okresinama. Križ se zabija ponad humka u tri zamaha ušicom sjekire. Tupi zvuk. Tonka dlanovima pokriva uši. Slova plitko uklesana, nakrivljena.

Neva iz džepa izvadi svijeću. Vršak joj se užari. Tutne je u Tonkine ruke. Grob je bez cvijeća. Na njemu titra samo jedan plavkasti plamičak.

Žene se razilaze u tihom žamoru. Odmahuju rukama. Djecu potjeraju kućama. Mršave noge se razbježe.

Neva i Tonka izlaze s groblja i dalje se držeći pod rukom. Za njima ostaje Kekez. Duhani naslonjen na ogradu. Gleda za njihovim povezanim glavama. Nestaju iza rascvale živice. Prljavom čizmom zgazi opušak i hrakne.

Alat prebačen preko grbavih leđa. Drvena kapija zacvili.

Kuća stara, od ćerpiča. Temelji joj blago utonuli, zidovi popucali. Na mjestu ih drže pocrnjele ukrštene grede. Nad kućom blagi obronak. Stabla gorkih oskоруša u cvatu. Krošnje im zuje pčelama. Pred vratima u travi razbacani ukiseljeni ostaci hrane. Razvlače ih dvije žute mačke.

Brava na Tonkinim vratima polomljena. Vrata privezana za čavao zabijen u drveni okvir. Neva ga odvezuje. Vrata udare o zid.

Pod kućom put. Oblak prašine i plavi milicijski auto. Milicajac krupan, s kapom u ruci.

“Drugarica Tonka Budim?!”

Glave se okrenu.

Iz Tonkinih usta otimaju se krikovi. Pluća bez zraka.

“Šta ste trebali?” Nevin je glas miran. Ruke stežu Tonkino drhtavo tijelo.

“Imam nekoliko pitanja, drugarice!”

Neva pusti Tonku i približi se.

“Ništa nas ne pitajte. Evo vidite da je luda, ništa vam ona ne zna.”

“Luda je, ništa vam ona ne zna”, ponavlja Tonka.

“Dijete se rodilo mrtvo. Svojim sam očima vidjela”, kaže Neva nešto tišim glasom.

Tonka zaurla.

Policajac pogleda jednu pa drugu. Stavi kapu na glavu i bez riječi se vrati u auto.

Soba odjekuje Tonkinim kricima. Neva joj pomogne da legne na drveni krevet pod prozorom. Izuva je, razvezuje maramu. Soba hladna, bez svjetlosti. Na prozoru zastori.

Tonkina kosa ispletena u crni vijenac. Blistav. Prerano ostarjelo lice pod njim se doima još bjednijim. Na drhtavom tijelu vuneni pokrivač.

“Vratit ću se kasnije”, kaže joj Neva.

“Vratit ću se kasnije”, ponavlja Tonka i zatvara oči.

Tonka skrivena na tavanu. Sjedi na daščanom podu. Noge joj raširene, savijene u koljenima. Ljulja se i krši prste. Pred njom golema, gotovo šiljasta izbočina. Haljina bez pojasa popunjena stomakom i otežalim dojkama. Prestravljena bolovima, zaključala je vrata, uspela se drvenim stepenicama i povukla zasun na tavanskom poklopcu.

Krovni prozor prljav. Slaba svjetlost pada na debeli sloj prašine.

Neizdrživa bol. Spopadaju je vreli valovi. Prstima otere znoj.

Bol nakratko zamre. Svladavaju je san i nemoć. Glava joj naslonjena na zid.

Svaki je novi napadaj jači. Oštrijji. Ruke su joj pod stomakom. Glasno i jednolično ječi.

S čarapa se cijedi voda. Panično se svlači. Čučne.

Dlanovima se oslanja na podne daske. Usta joj suha. Bezglasna. Tijelo joj se protiv njezine volje silovito grči. Utroba joj zajedno s krvlju izbacuje sasvim maleno, mršavo tjelešce. Tonka ga promatra razrogačenih očiju. Opipava pupkovinu i bezumno je poteže. Iz utrobe još jednom pljusne sukrvica s ostacima tkiva. Pod Tonkom pukotine na daščanom podu. Kroz njih curi krv.

Tjelešce nepomično. Podiže ga i izbliza proučava. Trzanje ruku i nogu. Glasan plač.

Tonka ga baca o pod i dlanovima prekriva uši. Beba se na trenutak utiša, a potom zaurla još jače.

Tonkina se koljena povlače po podu. S njega se uvis podižu krupni kolopleti prašine. Otvara drveni sanduk. Iz njega izbacuje prašnjave deke i kapute. Bebu povlači za noge i ubacuje u sanduk. Prekrivaju je vuneni slojevi. Plač zamire. Zatvara sanduk i zapre ga. Tišina.

Na vratima Neva. Lupa po zaključanim vratima. U ruci šerpica s čorbom.

“Tonka! Tonka! Otvaraj!”

Neva spušta šerpicu pred vrata. Obilazi oko kuće. Proviruje kroz prozor, ali ne vidi ništa. Silazi na put. Gleda u oba pravca. Pusto.

Požuri uz obronak, ispod stabala oskoruše. Prolazi šumskim puteljkom. Hladovina i cvrkut. Pred vratima se skupile mačke. Halapljivo proždiru Tonkin obrok.

Iza Neve grbavi Kekez. U ruci bljeska sjekira. Snažno prodrma kvaku. Rukom pokaže Nevi da se odmakne. Zamahe i polomi bravu. Vrata se otvore. Po podu komadi drveta i zahrđalog metala.

Neva ne vidi Tonku.

“Tonka!” poviče.

Kekez ostaje na vratima.

Sa stropa na Nevinu ruku pada kapljica krvi i razlijeva se među izbočenim venama. Neva podiže pogled. Pojuri uza stepenice. Silovito udara o drveni poklopac. Glasno se trese.

“Otvaraj, Tonka!”

Tonka jauče na tavanskom podu. Na zvuk Nevina glasa se pridiže. Otpuže do poklopca i podigne zasun. U otvoru Nevin trup. Tonka kleči u krvavoj haljini. Neva se popne i opipava mlohavi, ispuhani stomak.